

Som led i hjemløsestrategien er det besluttet, at et af indsatsområderne er håndtering af hhv. nordiske og østeuropæiske hjemløse i København.

INDSTILLING OG Beslutning

Socialforvaltningen indstiller, at Socialudvalget godkender

1. at Socialforvaltningen fortsat arbejder med at styrke initiativer, der kan hjælpe udenlandske borgere med hjemløseadfærd tilbage til deres hjemland
2. at Socialforvaltningen undersøger mulighederne for at skabe en ramme om en særlig akutindsats overfor udenlandske borgere, som det ikke er muligt at yde hjemløse EU-borgere efter den nuværende sociallovgivning.

Problemstilling

Et af hjemløsestrategiens overordnede mål om at minimere antallet af borgere, der sover på gaden, vedrører også udenlandske borgere med hjemløseadfærd. I København opholder der sig borgere på gaden fra mange forskellige lande, men særligt nordiske og østeuropæiske borgere er synlige i bybilledet. Problematikken omkring de nordiske borgere er velkendt, mens det er nyt at flere østeuropæiske borgere finder hertil. Der er ikke hjemmel i Serviceloven til at tilbyde disse borgere ophold i midlertidige botilbud. Socialforvaltningen ønsker at støtte disse borgere i en tilbagevenden til deres hjemland for på den måde at forebygge yderligere social marginalisering. Til støtte herfor bør der skabes en ramme om den akutindsats, der kan understøtte udenlandske borgeres tilbagevenden til hjemlandet.

Løsning

Der er særligt to grupper af udenlandske borgere, der er tydelige i det københavnske gadebillede: De nordiske borgere og de østeuropæiske borgere. Afhængig af om borgeren er omfattet af den Nordiske Konvention, har Københavns Kommune forskellige forpligtelser i forhold til at tilbyde borgeren hjælp i henhold til Serviceloven.

Indsats

Indsatsen falder i 7 dele under to overskrifter:

Hjemsendelse

- 1) Den opsøgende indsats overfor udenlandske borgere forankres i det nye ”Center for opsøgende arbejde”. På denne måde vil der blive mulighed for et styrket samarbejde med Kommunens øvrige opsøgende sociale- og sundhedsfaglige indsatser. Tidsfrist: 1. januar 2009.
- 2) Det skal undersøges nærmere, hvilken betydning en fjernelse af de værn som øst-aftalen har bygget op om arbejdsmarkedet og de sociale ydelser, forventes at have for antallet af hjemløse fra østeuropa. Dette arbejde skal ske i et samarbejde mellem relevante kontorer i centralforvaltningen og det kommende Center for opsøgende arbejde, men også relevante statslige myndigheder skal inddrages i

arbejdet. Tidsfrist: 1. januar 2009.

- 3) Det kommende Center for opsøgende arbejde skal i samarbejde med centralforvaltningen afdække, hvilke muligheder, der er for at indgå aftaler med de forskellige landes ambassader eller lignende med henblik på hjælp til og hjemsendelse af borgere. Der skal indgås samarbejdsaftaler, hvor det viser sig relevant. Tidsfrist: udgangen af 2008 og løbende.
- 4) Barka Foundation er en polsk organisation som hjælper polske hjemløse i udlandet. Hjælpen består i bistand til at vende tilbage til Polen samt beskæftigelsestilbud og anden social hjælp i Polen. Barka Foundation og Kofoed Skole har indledt et samarbejde om at kortlægge de polske hjemløses situation i København. Socialforvaltningen vurderer, at det er et godt initiativ og ønsker at bistå arbejdet gennem den opsøgende indsats viden og erfaring på området. Den opsøgende indsats har allerede nu et godt samarbejde med Barka Foundation. Tidsfrist: Løbende
- 5) Samarbejdet med Sverige skal opprioriteres både ved at inddrage det kommende Center for opsøgende arbejde og relevante kontorer i centralforvaltningen. Forvaltningen foreslår, at der tages initiativ til at nedsætte en følgegruppe, bestående af relevante danske og svenske embedsmænd og socialarbejdere, der løbende skal følge og diskutere udviklingen i de to lande. Tidsfrist: 1. nov. 2008.

Særlig akutindsats

- 6) Der er forskellige private frivillige væresteder i København, der oplever en stigning i antallet af udenlandske hjemløse, der benytter tilbuddene. Socialforvaltningen ønsker at tage initiativ til et styrket samarbejde med de private væresteder, således at brugerne sikres oplysninger om de hjælpemuligheder forvaltningen kan tilbyde. Tidsfrist: Udgangen af 2008 og løbende.
- 7) Socialforvaltningen undersøger, hvilke muligheder der er for oprettelsen af et "transitrum" til brug for udenlandske borgere der har indgået en aftale om at rejse hjem. Transitrummet skal give mulighed for overnatning i en kort afgrænset periode, mens praktiske, sociale og sundhedsmæssige forhold afklares endeligt inden hjemrejse er mulig. Velfærdsministeriet skal inddrages i undersøgelsen. Tidsfrist: Primo 2009

Nordiske borgere

Nordiske borgere i København er omfattet af den nordiske konvention. Det betyder, at nordiske borgere, som udgangspunkt har lovligt ophold her i landet og der er dermed ikke retlige hindringer for, at borgere fra de øvrige nordiske lande flytter til Danmark.

Har borgeren ikke forsørgelsesgrundlag fra hjemlandet, og forventes det at den pågældende vil få behov for økonomisk hjælp til forsørgelse i mere end et halvt år, er kommunen forpligtet til at sende en anmodning om kontanthjælp til Den Sociale Sikringsstyrelse, der herefter skal foretage en afgørelse af om hjælp kan ydes.

Østeuropæiske borgere

EU-borgere har ret til at opholde sig som turister i et andet EU-land i tre måneder og som arbejdssøgende i 6 måneder under forudsætning af, at de kan forsørge sig selv og, at de ikke ligger værtslandet til byrde.

Personer, der ikke opholder sig lovligt i landet, vil have ret til den hjælp som ikke kan vente til de kommer hjem igen. Det gælder eksempelvis akut lægehjælp mv.

Det betyder, at Københavns Kommune ikke har lovhjemmel til at tilbyde østeuropæere uden lovligt ophold i landet hjælp efter Servicelovens paragraffer om midlertidige botilbud. De kommunale handlemuligheder er derfor begrænsede.

I yderste konsekvens kan resultatet blive, at de ender med at sove på gaden.

Økonomi

Indsætterne 1-6 er ikke umiddelbart forbundet med ekstra udgifter. Lempelserne af værn omkring arbejdsmarkedet og de sociale ydelser kan på sigt betyde øget pres på forvaltningens hjemløseindsats.

Indsats 7: Oprettelsen af et transitrum vil medføre udgifter, hvorfor det undersøges om Velfærdsministeriets pulje til hjemløse kan anvendes.

Videre proces

Hvis udvalget godkender indstillingen, vil Socialforvaltningen umiddelbart herefter gå i gang med en iværksættelse af handleplanen.

Anette Laigaard

/Jens Elmelund

Kontorchef Birgitte Nystrup Lundgren overværede punktets behandling.

Indstillingen blev tiltrådt med bemærkning om, at forvaltningen på et udvalgsmøde i marts 2009 vender tilbage med en status på indsætterne som beskrevet i handleplanen i form af et dagsordenspunkt.